

Onveilig werken is níét stoer

Verkeers- en machineveiligheid nooit uit het oog verliezen

Brancheorganisatie Fedecom combineert dit jaar de Fedecom Fairs GroenTechniek Holland en AgroTechniek Holland. Dat betekent een brede vakbeurs met talloze innovaties op het gebied van machines, gereedschappen en rijdend materieel. Een waar luilekkerland voor hoveniers, aannemers, loonwerkers, groenmedewerkers, boeren en greenkeepers. Machines moeten aan strenge regels voldoen en worden dan ook steeds veiliger. Als het fout gaat, ligt dat meestal niet aan de machine, maar aan het gebruik en/of het gebrek aan het juiste onderhoud.

Auteur: Heidi Peters

VA-Keur is de periodieke veiligheidskeuring voor arbeidsmiddelen, die wordt uitgevoerd door bedrijven die zijn aangesloten bij Fedecom. Denk aan tuin- en parkmachines, gereedschappen, werktuigen, werktuigdragers en nog veel meer. Jelle Bartlema, directeur van VA-Keur, en Theo Vulink, secretaris bij Fedecom, zetten de eisen nogmaals op een rij, te beginnen met verkeersveiligheid.

Wegenverkeerswet

Op de openbare weg moeten machines voldoen aan de Wegenverkeerswet, die is beschreven in de Regeling voertuigen. De kernpunten specifiek voor veiligheid zijn rem- en stuurinrichting, spiegels, verlichting en markeringen. De registratie- en kentekenplicht voor (land) bouwvoertuigen geldt sinds 1 januari 2021. Dit betekent dat nieuwe voertuigen een goedkeuringsdocument moeten hebben om te kunnen worden geregistreerd – ofwel van de fabriek, ofwel via het RDW-keurstation. Geen goedkeu-

ringsdocument, geen kentekenplaat!

Zoveel regels, zoveel uitzonderingen. Daarom hierbij een opsomming van een selectief aantal mobiele machines die zijn vrijgesteld van registratie- en kentekenplaatplicht:

- Motorrijtuigen waarvoor geen T-rijbewijs is vereist: smaller dan 1,30 m én ingericht voor maaien, onkruidbestrijding, vegen, gladheidsbestrijding of poepverzameling, en heftrucks smaller dan 1,30 m die niets trekken;

Fedecom is organisator van GroenTechniek Holland / AgroTechniek Holland en biedt tijdens de vakbeurs lezingen en workshops aan. De stand- en workshopruimte van Fedecom met VA-Keur is te vinden op V.05, veld C.

- motorrijtuigen met een maximumconstructiesnelheid minder dan 6 km/u, onder andere hoogwerkers;
- voertuigcategorie R of S: getrokken aanhangwagens of (getrokken) werktuigen en een maximum beladen massa kleiner dan of gelijk aan 750 kg. Witte volgplaat (als het kenteken van het trekkende voertuig niet zichtbaar is);
- asfaltfreesmachines, asfaltafwerkmachines en walsen;
- meeneemheftrucks.

Let op: deze voertuigen moeten voldoen aan de Wegenverkeerswet en zijn voorzien van de afgeknotte driehoek. Werktuigdragers, skid-steer loaders en wheel loaders smaller dan 1,30 m en voorzien van verwisselbare uitrustingsstukken zijn niet vrijgesteld van de registratie- en kentekenplaatplicht.

Veilige machine én werkomgeving

Werk je met machines of ben je eigenaar en stel je een medewerker tewerk, dan ben je wettelijk verantwoordelijk voor zowel een veilige machine als een veilige werkomgeving. VA-Keur en Fedecom hebben een checklist opgesteld. De inhoud ervan mag je niet onbekend zijn, maar het is altijd goed deze kennis weer even op te halen. De Arbeidsomstandighedenwetgeving

omschrijft het als volgt: arbeidsmiddelen mag men uitsluitend gebruiken voor het doel, op de wijze en op de plaats waarvoor ze zijn ingericht en bestemd. De referentie is veiligheid én gezondheid/milieu, maar er wordt ook rekening gehouden met 'voorzienbaar verkeerd gebruik'.

Veilig werken met elektrische arbeidsmiddelen

Steeds meer brandstofmachines worden vervangen door accumachines. Dat geldt ook in toenemende mate voor grote en zware machines, zoals werktuigdragers. Dit vergt een specifieke aanpak als het gaat om veiligheid: Instructie is verplicht voor het gebruiken van elektrische arbeidsmiddelen met een nominale spanning van meer dan 120 volt gelijkspanning of 50 volt wisselspanning. Het gevaar betreft aanraken en kortsluitstroom, ook bij het wisselen van batterij of accu.

Om de veiligheid en het gebruik/onderhoud van elektrische arbeidsmiddelen en installaties te borgen, moeten bevoegdheden in het bedrijf worden vastgelegd, personen worden geïnstrueerd en aangewezen om taken te mogen uitvoeren en geschiedt periodiek onderhoud door gekwalificeerde technici. Voornoemde zaken zijn onderdeel van de RIE, met als norm NEN 3140 voor laagspanning en NEN 9140 voor hoogspanning.

De gebreken top 8

De beste waarborg voor een veilige machine is een periodieke keuring, minimaal eenmaal per jaar. De keurmeesters van VA-Keur doen dit vaak al vele jaren en constateren een top 8 van gebreken:

- Mechanische delen (chassis) - slijtage – roest – scheuren
- Koppelingen (trekhaak) - slijtage – zelfbouw
- Stuurinrichting - slijtgae stuur of fusesskogel(s)
- Hydrauliek: beschadigde/versleten slangen/ koppelingen
- Elektra/elektronica - beschadigde/versleten kabels
- Afschermingen: draaiende – scherpe – uitstekende delen
- Verlichting / markeringen - ondeugelijk – ontbreken
- Banden - slijtage – beschadiging(en)

Daarnaast blijft veilig gebruik natuurlijk belangrijk. Het is niet stoer om onveilig te werken; je moet je altijd bewust zijn van het gevaar van de machine.

CE-Keur en machineaanpassingen

Hoe vaak komt het niet voor dat een machine af fabriek door de leverancier of importeur nog wordt aangepast? Een extra functionaliteit, een verlengd onderdeel, het kan van alles zijn. Fijn voor de klant, die exact de machine krijgt die voor het werk nodig is. Maar als een machine wordt aangepast, is de kans groot dat je zelf, in juridische zin, verantwoordelijk wordt voor de machine. De oorspronkelijke fabrikant is dan niet meer aansprakelijk voor de veiligheid van het product. De Inspectie SZW heeft een brochure uitgebracht waarin voorbeelden worden gegeven van situaties waarbij sprake is van een substantiële wijziging en een verlegde aansprakelijkheid.

	VEILIGE MACHINE	VEILIGE WERKOMGEVING
Kopen	CE-verklaring NL handleiding, incl. instructie en onderhoud Ergonomie, w.o. geluid, trillen, zitplaats, gordel, bedienen en afstellen	Risicoprofiel van het werk Zicht: bediener kan zien of er personen in de gevaarlijke zones zijn
In gebruik	Instrueer medewerkers Regelmatig onderhoud (afhankelijk van het gebruik, maar minimaal jaarlijks) Herhaal periodiek de instructies aan de medewerkers Regelmatig, minimaal jaarlijks (laten) keuren Check bij aanpassingen aan machines of een nieuwe CE-markering is vereist	Raadpleeg de machinehandleiding Regelmatig onderhoud (afhankelijk van het gebruik, maar minimaal jaarlijks) Herhaal periodiek de instructies aan de medewerkers Regelmatig, minimaal jaarlijks (laten) keuren Check het risicoprofiel van het werk